A°. 1848. N°. 2..

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Woensdag, Donderdag, Zaturdag en Zondag, is ƒ 5 in de drie maanden.

DONDERDAG 19 OCTOBER.

De prijs der Advertentiën is, van een tot vijf regels, ƒ 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

De mannen der nieuwe Kamer.

II.

»Kiest praktische mannen," heeft men gezegd, »niet mannen die de intellectueele en materiëele behoeften der natie slechts in het studeervertrek of op het kantoor hebben overdacht." Wij stemmen met die woorden geheel in, mits men wel vatte, wat »practische mannen" zijn. Natuurlijk vatten wij het niet op in den zin van hen, die onder »practische mannen" *empiristen* verstaan. Een practisch man is een man van studie, iemand die het vak waaraan hij zich gewijd heeft door onderzoek heeft leeren kennen en doorgronden; iemand die zijn onderwerp geheel meester is. Elk mensch die zijne zaken goed en grondig verstaat is practisch. In de Edel Mogende Kamer en ook daarbuiten hoorde men dikwerf mannen, wier schedels met eerbiedwaardige pruiken getooid waren, mompelen van dingen die »heel fraai in theorie maar onuitvoerlijk in de practijk" waren. Maar dit is eene dier ongerijmde magtspreuken die zich zelve tegenspreken. De praktijk is niets anders dan de theorie toegepast. De theorie is om de praktijk. De praktijk is de proef op de som, die moet uitwijzen of de theorie goed was. Het is dus onzin te zeggen, dat iets *goed* in theorie en *slecht* in praktijk is, want zoodra het niet kan toegepast worden, blijkt het dat de *theorie* slecht was, daar de praktijk niet anders was, dan de toepassing *van* de theorie. Een voorbeeld: iemand laat zich eene laars maken, maar bij het aantrekken blijkt het dat de laars te naauw is; nu moet men niet zeggen, dat die laars wel *theoretisch* goed is, want dat het toch eene laars is, maar dat zij *praktisch* niet deugt, doch hij moet zeggen, dat *de laars* niet deugt, noch theoretisch, noch praktisch. *Die* laars was gemaakt voor *dien* voet. Door het aantrekken, dat is hier de *praktijk*, moest blijken of zij goed gemaakt was, dat is, of de *theorie* goed was. Neen; zij is praktisch onbruikbaar; dus was de theorie valsch; derhalve deugt de laars niet. Wanneer men dus zegt: »Kiest *praktische* mannen;" dan wil men daarmede zeggen: »Kiest *goede* theoristen; mannen wier theoriën den toets kunnen doorstaan, zoodat uit de proef blijkt dat de som goed was." Maar men bedoelt er in het minste niet mede dat men empiristen moet kiezen, menschen die de politiek slechts van hooren zeggen kennen, en die geene andere aanbeveling hebben, dan dat zij veel *zaken* om handen hebben, of, zoo als men in het alledaagsche leven zegt: »die »eene *drukke praktijk* hebben."

En dit was juist een der hoofdgebreken van de keuzen der Provinciale Staten. Men meende zich al eens zeer fraai te hebben uitgesloofd wanneer men de Kamer volstopte met advocaten, met procureurs, met notarissen, met burgemeesters, met administrateurs en de Hemel weet wat al meer »*practische* mannen," zoo als men ze geliefde te doopen. *Practisch* ja, wanneer de natie pleitgedingen te voeren had, of haar testament wilde doen opmaken of eene conclusie doen voorlezen, maar in al wat de staatkunde aanging, zoo *theoretisch*, (om dit woord op onze beurt ook eens te misbruiken,) zoo empirisch mogelijk. De regering deed eveneens. Toen zij eindelijk begreep dat de natie regeneratie en eene geheele reorganisatie noodig had, riep zij in haren raad.. .... een paar advocaten. De advocaten sloegen er terstond hunne codices op na, keken wat PAULLUS en ULPIANUS van zulk een geval zeiden, snuffelden ook wel eens den *Code Napoleon* en de *Collection des lois Françaises* door en begonnen daarop eene grondwets-herziening volgens al de regels en beginselen van het burgerlijk regt. Uit dat zwak om aan zulke *on*practische handen, — (want burgerlijke regtsmannen zijn even onpraktisch waar het quaestiën van staatsregt geldt, als staatsregts-mannen het zouden zijn bij quaestiën van burgerlijk regt) — de leiding der publieke aangelegenheden toe te vertrouwen, ontstonden dan ook al die zonderlinge en verwarde begrippen, b. v. dat de grondwet een *verdrag* was — (onnoemelijke malen hoorde men van »het *Staatsverdrag*" beuzelen, alsof de regten der burgers en der regering zaken waren, waarover men bij overeenkomst beschikken, ze wijzigen of er afstand van doen kon,) — dat de staat eene *overeenkomst*, eene naar de regels van het burgerlijk wetboek te beoordeelen regts-betrekking was, ja zelfs hoorde men de leer verkondigen dat er tegen de publieke orde aan *regten* konden *verkregen* worden, alsof niet alle individueele regten ophielden regt te zijn, zoodra zij in strijd kwamen met het regt der gemeente.

Sommigen — want het woord is zeer rekbaar en leent zich tot de meest uiteenloopende opvattingen — verstaan onder »*practische* mannen," bij uitnemendheid, mannen die posten en ambten bekleeden, die »handeling van zaken hebben," zoo als de phrase luidt. Nu zijn wij geheel afkeerig van die leer die de ambtenaren *per se*, omdat zij *ambtenaren* zijn, van de vertegenwoordiging wil uitsluiten. Dit zou, gelooven wij, eene zeer groote fout zijn; niet alleen omdat men daardoor het personeel der verkiesbaren zooveel enger doet worden, doch ook vooral, omdat men daardoor de vertegenwoordiging en de natie zou versteken van de inlichtingen en de medewerking van een aantal dikwerf zeer goed onderrigte en verdienstelijke mannen. Maar van eenen anderen kant zouden wij evenmin ambtenaren willen gekozen hebben, alleen opdat de vergadering hun advijs en hunne inzigten zou volgen, bij de quaestiën die hunne speciale vakken aangaan; evenmin als wij kooplieden, fabrijkanten, landeigenaars, militairen enz. zouden willen gekozen hebben, opdat de vertegenwoordiging, op hunne inlichtingen afgaande, weten zou wat zij ten opzigte van den handel, van de nijverheid, van den landbouw, van het krijgswezen te doen of te laten had. Eene vertegenwoordiging moet rijk zijn aan specialiteiten, maar zij moet niet aan den leiband der specialiteiten loopen. Men moet nooit iemand regter laten zijn in zijne eigene zaak. Een specialist overziet nooit de geheele zaak; hij ziet er slechts *zijn* gedeelte van. Zijn inzigt kan juist zijn, maar het is juist, alleen van *zijn* gezigtspunt. Het behoeft, om geheel waar te zijn, aanvulling van den kant van anderen. De vertegenwoordiging oordeelt, niet op hetgeen de specialist gezegd heeft, maar op hetgeen na den afloop der discussie over hetgeen de specialist gezegd heeft, gebleken is. Hetzelfde geldt van den afgevaardigde-ambtenaar. Ook hij is specialist. Hij kan er veel toe bijbrengen om licht over de quaestie te verspreiden, hij kan belangrijke bijdragen leveren om tot de kennis der zaak te geraken, maar hij zal niet de geschikte man zijn — tenzij hij een genie ware — om het geheel der quaestie te overzien. Ambtenaren zijn, bijna zonder uitzondering, noch voortvarend, noch hervormingsgezind. Zij zijn, en het ligt in den aard der zaak, mannen van den slenter. Het *is* nu eenmaal zoo; het *kan* dus niet anders. Wat zij eerst als verkeerd aanzagen, zij geraken er aan gewoon; zij geraken er eindelijk aan gehecht. Zekerlijk is het veel waard mannen te hebben, die de moeijelijkheden en bezwaren zien; maar het is niet minder waard mannen te hebben die over de moeijelijkheden en bezwaren heenzien. Juist het oog, dat zich niet uitsluitend op

een punt vestigt, blijft frisch en ziet dingen welke het oog, dat zich gestadig op hetzelfde voorwerp afmat, voorbijziet of welken het niet bereikt.

Wij zouden dus aan de kiezers raden: »Kiest óók specialiteiten, maar »kiest ze niet uitsluitend of zelfs bij »voorkeur."

Nog ééne raadgeving hebben wij te doen: »Kiest geene ministers." En wij spreken hier geheel in het algemeen, zonder eenige toespeling op bepaalde personen; maar wij herhalen nogmaals: »Geeft *nooit* uwe stem aan een' minis»ter, *aan wien ook*."

En waarom niet? Is dan een minister *per se* verdacht? Volstrekt niet. Maar de betrekkingen zijn onvereenigbaar. De uitsluiting treft niet den *persoon*, maar het *ambt*. »Gewis geen ambt in den Staat is zóó min, als dat van minister, met de betrekking van volks-afgevaardigde vereenigbaar. Of kan de minister als zoodanig te gelijk ontwerpen van regeringswege voorstellen en ze als vertegenwoordiger beoordeelen? Kan hij te gelijk als volksafgevaardigde verantwoording vragen, en haar als minister geven? Neen; hij mist, ten aanzien des gouvernements, de vrijheid, welke de eerste eigenschap is van den volksvertegenwoordiger. De plaats van afgevaardigde, waarop een minister heet te zitten, is inderdaad open; slechts eene dwaling van het verstand kan het den eerlijken man doen miskennen." (1)

Deze *onvereenigbaarheid der betrekkingen* kan door den kiezer niet worden weggenomen. »De redenen, welke den minister beletten, de roeping van volksvertegenwoordiger te vervullen, hebben met het persoonlijk vertrouwen des kiezers of met zijne onafhankelijkheid niets te doen. De minister kan in denken en handelen de onafhankelijkste man der wereld zijn gebleven; maar de kiezers kunnen niet te weeg brengen, dat hij vereenige hetgeen niet te vereenigen is. Van daar is het vruchteloos, wanneer het ministerieël ontwerp, hier uitstekend ministerieël, eene onbestaanbaarheid, die in den aard der zaken ligt, door herkiezing tracht te dekken.

»Over het algemeen is deze zoogenaamde onderwerping aan herkiezing doorgaans enkel spel; en zal zij het inzonderheid hier te lande zijn. Men vraagt aan de kiezers, door wie men reeds eens werd gekozen, een getuigenis van vertrouwen. Herkiezen zij niet, het is zoo goed alsof zij zeiden: *Wij vertrouwden u tot hiertoe; wij vertrouwen u, nu gij het ambt hebt aangenomen, niet meer.* De hoofdvraag zal alzoo worden, of men den man deze krenking al dan niet zal toevoegen. Mag *hiervan* eene keus afhangen? Zal niet de nieuwe ambtenaar zich bijkans verpligt achten, ten einde het vonnis, ontzetting van het nationale vertrouwen, van zich af te wenden, met al zijn vermogen op de kiezers te werken? En zullen dezen, in dit geval, niet meestal meer met den persoon, dan met de publieke zaak, zijn begaan?" (2)

Drie raadgevingen hebben wij dus den kiezers te geven: 1o. Kiest *nieuwe* mannen; 2o. Kiest *practische* mannen, dat is, mannen van *juiste* theorie; 3o. Kiest *geene ministers.*

(1) *Bijdrage tot de herziening der Grondwet*, van mr. J. R. THORBECKE, bladz. 56 sq.

(2) *Idem* eod. bladz. 57 sq.

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Men leest in de *Kölnische Zeitung*:

Onze berigten uit Weenen gaan tot den 13den des namiddags. De stad was nog altijd tot den strijd toegerust en de Rijksdag had bereidvaardig alle middelen toegestaan, die door den moeijelijken staat van zaken gevorderd werden. Over de stelling van de legers van *Jellachich* en *Auersperg* weten wij niets met zekerheid: de mededeelingen omtrent hunne vereeniging komen ons niet waarschijnlijk voor. De Hongaren hebben zich tot den getrouwsten bijstand aangeboden. De Keizer zou in Olmütz aangekomen zijn. De Weener Rijksdag, nog altijd in grooteren getale, dan bij de wet gevorderd wordt, vergaderd, heeft alle besluiten van een eventueel afzonderlijk parlement voor nietig verklaard, terwijl de Boheemsche afgevaardigden terzelfder tijd in Praag tegen alles wat te Weenen gebeurt protesteren. De scheuring van alle vij ndelijk tegen elkander overstaande partijen is daarmede tot op het uiterst gekomen.

Breslau, *13 oct.* De heden aangekomen trein heeft Weenen eergisteren avond verlaten. Hij bestond uit ongeveer 65 wagons en 9 goederen-wagens. Sommige reizigers zeggen dat *Auersperg* zijn ontslag genomen en *Felix Schwarzenberg* het kommando overgenomen heeft. De Keizer is den weg naar Olmütz ingeslagen. Windischgrätz *zou door den Keizer tot minister van Oorlog benoemd zijn*, — om deze reden hebben *Hornbostl* en *Dobblhof* hun ontslag ingediend. Een der reizigers zegt, dat reeds 9000 man Hongaren in Weenen zijn aangekomen, en dat *Kossuth* met 40,000 man in aantogt is.

Onder dagteekening van den 12den wordt uit Weenen berigt, dat de Hongaren ter hulpe snellen, en dat uit Lemberg hulp wordt aangeboden. Daarentegen heeft *Auersperg* zich met *Jellachich* vereenigd. De Keizer wijst den vrede van de hand en heeft op de uitnoodiging van de Weeners, om naar de hoofdstad terug te keeren, geantwoord door de *benoeming van Prins* Windischgrätz *tot eersten minister.*

Volgens de *Regenb. Zeitung*, kwam de Keizer met zijn militair geleide den 10den october, op zijn avontuurlijken togt, te Hartberg aan, den 11den te Neissa en zal den 12den in de nabijheid van Znaim aangekomen zijn, om van daar zijne reis naar Olmütz voort te zetten. In zijn gevolg bevindt zich de aartshertog *Franz Karl*, en in eene digt geslotene draagbaar voert hij, naar men vermoedt, den Aartshertog *Ludwig* met zich. Zijn nachtleger slaat hij, zonder de minste voorbereiding, in dorpen op. In het geleide des Keizers geven slechts Boheemsche edellieden bevelen. De Keizer vestigt zijn vertrouwen op de Slawen.

Praag, *12 oct.* Volgens bijzondere berigten zou de Keizer den 10den te Znaim geweest zijn en werd hij den 11den te Olmütz verwacht. — De directie van den noorder-spoorweg zou, overeenkomstig het besluit van den Rijksdag, standvastig weigeren militairen langs den spoorweg naar Weenen te vervoeren. — Gisteren nacht en heden morgen kwamen alhier linie-troepen uit de Boheemsche vestingen aan, welke het van hier naar het zuiden vertrekkende garnizoen gedeeltelijk zullen vervangen.

Weenen, *13 october*, *des middags.* Er werd wederom alarm geslagen, wederom staken de voorposten der Croaten hunne hoofden nieuwsgierig door de Liniepoort op den straatweg, en pakten zich na eenige schoten weder weg. Het schijnt meer nieuwsgierigheid naar het geprezene Weenen en verlangen naar goede huisvesting, dan vijandigheid te zijn, dat de arme slokkers uit het leger naar binnen drijft. Maar hier durven wij geen medelijden laten gelden. *De Hongaren staan bij Roth-Neusiedl, ongeveer 2 mijlen van hier.* Van de torens ziet men hunne voorposten, en wanneer er van hunnen kant een aanval op de keizerlijke troepen geschiedt, dan zullen zich de Weeners ook door den Rijksdag niet meer laten terughouden, en wij vallen de Croaten in den rug. Intusschen ontvangt de Banus dagelijks veel versterking: uit Bohemen en Moravië zend *Windischgrätz* alle troepen en geschut, die hij maar eenigzins missen kan; hij zelf zou volgen, en ook uit Krakau zijn veel troepen in aantogt. Dit alles ontrust ons weinig, en wij hebben goeden moed, sints wij op den bijstand der Hongaren kunnen rekenen. De lafhartig gevlugte Czechische afgevaardigden hebben zich zeer verachtelijk gedragen. Zij verspreiden in dagbladen en publikatiën de afschuwelijkste leugens over de gebeurtenissen te Weenen, verklaren de minderheid van den Rijksdag (deze is veel talrijker dan tot het nemen van een besluit vereischt wordt,) onbevoegd om zitting te houden, verwerpen reeds vooruit zijne besluiten en roepen »allen, die van dezelfde gezindheid zijn als zij" op tot eene vergadering te Brünn.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, *17 oct.* Morgen ochtend ten elf ure zal de commissie der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, belast met het aanbieden aan den Koning der lijst van kandidaten voor het voorzitterschap, bij hoogstdenzelven worden toegelaten. Ten twee ure zal de Kamer weder eene zitting houden. Men verwacht, dat alsdan reeds het besluit des Konings zal inkomen, waarbij jhr. *Boreel van Hogelanden*, eerste kandidaat, benoemd wordt tot voorzitter der Kamer gedurende de tegenwoordige tijdelijke zitting. Na het aanvaarden zijner betrekking door den nieuwe president, zullen de afdeelingen der Kamer worden zamengesteld, en de voorzitter en tweede voorzitters derzelve benoemd, tevens zullen de leden gekozen worden die uitmaken zullen de commissie tot het opstellen van een ontwerp van adres, in antwoord op de troonrede, dat onverwijld zal worden opgemaakt en behandeld. Bovendien zullen er ook twee leden gekozen moeten worden, die met den voorzitter de huishoudelijke commissie der Kamer zullen uitmaken. Wijders zullen ter tafel worden gebragt de ontwerpen van wet en andere stukken, die aan de Kamer zijn toegezonden. Mitsdien zal er ook eene commissie tot de verzoekschriften worden gevestigd. Het schijnt, dat de Kamer hare werkzaamheden met spoed wenscht door te zetten, ten einde vóór den 3 november aanstaande, zijnde de vastgestelde dag voor de plegtige afkondiging van de veranderingen in de grondwet, uiteen te kunnen gaan.

Groningen, *16 oct.* Met leedwezen moeten wij berigten, dat ook reeds in onze stad, sedert ongeveer acht dagen, eenige gevallen van de Aziatische Cholera zijn voorgekomen. Wij maken daarvan melding, niet om daardoor te kennen te geven, dat men hier eenige bijzondere bezorgdheid koestert ten aanzien van deze plaag, — maar, integendeel, om daardoor te helpen voorkomen, dat men elders niet in de verkeerde meening verkeere, alsof de ziekte hier thans in hevige mate heerschende ware. De voorgekomene ziektegevallen hebben reeds ongeveer een twintigtal bedragen, waarvan ruim de helft met den dood eindigden: — en bij het gemis tot dusverre van een officieël uitgegeven verslag der ziekte zijn wij op dezen oogenblik niet in staat naauwkeuriger daarover te berigten. *Dit* is echter zeker, dat men in *geen* opzigt hier eenige ernstige vrees koestert, dat de ziekte zich zeer hevig of algemeen zal verspreiden; dat het ophanden zijnde kouder saizoen alle reden geeft, om te dien opzigte gerust te zijn; dat er nog geene bijzondere maatregelen tegen de ziekte zijn genomen, die, inderdaad, dikwijls slechts strekken, om de angst der niet-deskundige ingezetenen te doen geboren worden of te vergrooten, en dat, zoo men er onderling niet over sprak, men in geen opzigt zoude merken, dat de ziekte ook binnen onze muren zich vertoont. (*G. C.*)

Paramaribo, *29 aug.* Den 9den dezer heeft alhier, op uitnoodiging van de heeren: *E. van Emden*, *J. Frouin* en *W. Humphreys* aan eigenaren en administrateurs van plantaadjes, eene bijeenkomst van 38 hunner plaats gehad. Bij de opening der vergadering nam de heer *v. Emden* het woord en gaf te kennen, hoe bij alle verlichte planters de overtuiging gevestigd was, dat binnen deze kolonie de door velen betreffende het huishoudelijk bestuur en meerdere aangelegenheden der plantaadjes, werkelijk reeds daargestelde verbeteringen *algemeen* behoorden te worden aangenomen en trapswijze aangenomen, zooals bij periodieke bijeenkomsten, naar gelang der ervaringen, raadzaam zou worden bevonden; waardoor het welbegrepen eigenbelang der planters, het welzijn der kolonie en de welvaart van het vaderland van anders onvermijdelijke schokken bevrijd zouden blijven, zelfs aanmerkelijk bevorderd zouden worden, wanneer intusschen eene *vrije kolonisatie*, op eene eenigzins ruime schaal, mogt kunnen tot stand komen. De spreker verzocht de vergadering, zich te willen verklaren, of zij genegen was tot de vaststelling van voor haar verpligtende, successivelijk, naar gelang der ervaring, uit te breiden bepalingen mede te werken, terwijl hij de bevestigend antwoordenden uitnoodigde eenigen uit hun midden te benoemen, om het beleid der vergadering te voeren en om gezamenlijk de vereischte bepalingen op te stellen en aan de vergadering te onderwerpen.

Hierop werden de denkbeelden gewisseld, voornamelijk aangaande eene voldoend uitgebreide *vrije kolonisatie.* De vergadering verklaarde eenstemmig, dat zij bereid was tot het voorgestelde doel mede te werken, de inzigten der regering te gemoet te komen en *vrijwillig* datgene tot stand te brengen, van welks noodzakelijkheid allen doordrongen waren.

Tot leden der voorgestelde commissie werden al benoemd de heeren *van Emden*, *J. F. Roux* *J. Frouin*, die verklaarden de hun opgedragen te willen aanvaarden, waarna deze eerste vergade gesloten werd.

De circulaire in mei ll.; door den heer *O. T* hoofdvoorstander der Evangelische broedergem alhier, heeft ten gevolge gehad eene correspon tie, om het ongegronde en overdrevene der beschuldigingen van den heer *Tank* aan het licht te brengen. Deze correspondentie is reeds ter pers, met eene inleiding, die tevens kortelijk aantoont dat eene emancipatie, zonder voorafgegane vrije kolonisatie, eene onverschoonbare roekeloosheid zou zijn. Zoodra de stukken afgedrukt zijn, geef ik mij het genoegen u er een exemplaar van toe te zenden.

Gisteren is hier verkrijgbaar gesteld, het verslag

van den gouvernements-secretaris, den heer *Lisman*, aan den heer gouverneur, aangaande den toestand der kolonisatie op het etablissement Groningen. Dit stuk heeft den schijn van onpartijdigheid, doch zij, die den staat van zaken van nabij kennen, zijn daarvan niet overtuigd, trouwens, ook voor het moederland zal het den waarborg voor onpartijdigheid niet opleveren, daar met grond aldaar dezelfde bevreemding als hier ontstaan moet, wegens de opdragt van een onderzoek over eene zaak, die boven alle bedenken, zoo voor het moederland als voor deze kolonie, van *algemeen* belang is, alléén aan den gouvernements-secretaris, zonder toevoeging van eenige van het gouvernement onafhankelijke, zelfstandige particulieren.

Het is waarschijnlijk, dat de heer *Westphall*, wiens kolonisatie-ontwerpen van die des gouverneurs verschillen, en tegen wien eenige aanvallen in het verslag voorkomen, de zijnen nu publiek zal maken.

Alhier is alles rustig en wel en nog lang zullen rust en orde hier behouden kunnen worden, zoo het gouvernement hier slechts geene onvoorzigtigheden begaat, gelijk de heer *Rijk* zeer wel inziet.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Zitting van Dingsdag 17 october.

In de zitting van heden zijn al de geloofsbrieven der nieuwverkozen leden in orde bevonden en die leden toegelaten: de heer *Oudemans* was nog niet tegenwoordig en de heer *Géradts* had den eed nog niet afgelegd in handen des Konings.

De Kamer gaat over tot de benoeming van drie kandidaten tot het *voorzitterschap*.

Tot *eersten kandidaat* wordt, bij de eerste stemming, verkozen jhr. *Boreel van Hogelanden*.

Tot tweeden kandidaat, bij de tweede stemming, mr. *J. M. de Man*.

Tot derden kandidaat, den heer *Verwey-Méjan*.

Mengelwerk.

Varia.

(*Zie no. 258.*)

's Gravenhage, — october.

Den derden dag der beraadslagingen over de wijzigings-ontwerpen hield de heer VAN ROIJEN, uit Overijssel, eene redevoering die zeer veel waarheids behelsde. Hij meent dat, bijaldien men, »nadat het »onweder te Parijs was losgebarsten, hier te lande »niet spoedig besloten had tot herziening der grond»wet over te gaan, er allezins vrees hadde bestaan, »dat men ook in onze steden de barrikaden zou »hebben zien oprigten." Maar waarom, vraagt hij, »drong de natie op grondwets-herziening aan? »Om»dat de lasten, die men gevoelde, drukkende wa»ren, en men hoopte dat door die verandering de »bezwaren minder drukkende zouden worden." — »Het »volk werd gekneld door lasten, kan niet langer leven »en stelde zich voor dat uit de verandering der »grondwet in de allereerste en voornaamste plaats zou »voortvloeijen vermindering der belastingen, ver»meerdering der openbare welvaart. Ten gevolge van »het gemis aan voldoende winsten, konden de meeste »huizen van den braven middenstand zich in het rijk »niet meer staande houden en niet meer in hunnen »stand verblijven. De vroeger zoo krachtige mid»denstand wordt bij den dag in den lande verzwakt. »Duizenden dalen tot den minderen, zoo niet tot »den behoeftigen stand af. Het getal armen wordt »dagelijks grooter. Het gevolg van een en ander is »dat een groot deel der bevolking zich naar Noord»amerika en naar elders begeeft. Het volk zuchtte, »het haakte, smeekte, ja eischte uit dien hoofde »naar verandering. De staatsbegrooting heeft eene »hoogte van ruim 70 millioenen bereikt; bovendien »heeft het land vele provinciale, gemeentelijke en »polderlasten, ja draagt het vele lasten tot onder»houd der armen. Die lasten zijn zwaar, niet alleen »door hun bedrag, maar ook door hunne vormen »die de nijverheid knellen. Men hoopte, door de »grondwetsverandering, verbetering in den toestand »van zaken te zien brengen; men verwachtte daar»van verligting van lasten en men voorspelde zich »daarvan eene betere toekomst. HET ARME VOLK ZAL »ZICH DAARDOOR BITTER TE LEUR GESTELD VINDEN! »De herziening zal geene verligting, veeleer verhoo»ging van lasten te weeg brengen; zij zal de wel»vaart des volks niet bevorderen. De hooge uitgaven »zullen voortduren, de belastingen zullen niet ver»minderen, onze geheele toestand zal geene verbete»ring ondergaan, de ellende en jammer zullen voort»duren, waaronder schier de helft van Nederland »lijdt."

Is nu dit alles waar — en wie durft het ontkennen? — dan wordt het eene moeijelijk te beantwoorden vraag, waarom men van het alsdan *bitter te leur gestelde volk* niet aldra weder zal te verduchten hebben wat men van hetzelve duchtte nadat het onweder te Parijs losgebarsten was? Waarom zal het volk dat naar verandering zuchtte, haakte, dat er om smeekte, ja, dat ze »vorderde," het niet weder doen, als het zal ondervonden hebben, dat zijne zoo billijke vorderingen van bezuiniging en vermindering van lasten in den wind werden geslagen?

Niet alleen toch werden er geene bezuinigingen ingevoerd, maar ook werden voortdurend de constitutionneele waarborgen onthouden, waardoor de ministers tot behoorlijke pligtsvervulling zouden worden genoopt en van aanhoudende geldverspilling afgeschrikt.

Ten bewijze van de vele misbruiken die in dit opzigt plaats vinden, bragt de heer VAN ROIJEN bij: »dat men onlangs de vesting Koevorden van kanon»nen en ander moordtuig heeft voorzien. Toen ech»ter de kogels werden aangebragt, waren zij te groot »voor de kanonnen en moesten zij teruggezonden »worden. *Dat heeft het land duizenden gekost, en »zoo vallen er dagelijks allerlei geschiedenissen »voor.*" — En waarom vallen er dagelijks zoodanige geschiedenissen voor? Omdat zij ongestraft blijven. Omdat geen minister er verantwoordelijk voor wordt gesteld. En waarom wordt geen minister er verantwoordelijk voor gesteld? Omdat in de reeks ongeschikte en onwaardige ministers die elkander, ten verderve des lands, plegen op te volgen, geen, natuurlijkerwijze, eene wet op de ministeriëele verantwoordelijkheid voorstelt, en onze »fictive vertegenwoordiging" steeds te flaauwhartig was om het initiatief daartoe te nemen en zoodanige wet te vorderen, onder de leus van: Geene ministeriëele verantwoordelijkheid, geen geld.

De heer VAN ROIJEN, en met hem meer andere leden der dubbele Kamer, hebben volkomen gelijk, wanneer zij meenen »dat de rampen, welke het va»derland treffen, niet zoo zeer toe te schrijven zijn »aan het vroeger verkiezing*stelsel* als wel aan de »slechtheid der menschen." Noch de meerderheid der Staten-Generaal, noch de meerderheid der Provinciale Staten beantwoordden aan hunne heilige verpligtingen. Aan hunne vadzige onverschilligheid, aan hunne baatzuchtige dienstvaardigheid is het almede te wijten »dat de Raad van State ook wel de »wijkplaats geworden is van graven of baronnen, »die geene andere verdiensten bezitten, dan ten koste »van den Staat onderhouden te willen worden." Aan hunne vadzige onverschilligheid, aan hunne baatzuchtige dienstvaardigheid had men het te danken, wanneer er geen beter gouverneurs voor de provinciën wierden benoemd en »die aanzienlijke betrek»kingen wierden opgedragen uit bloote belooning »voor bewezene diensten, of uit hoofde van titel en »rang." Volkomen gelijk heeft de heer VAN ROIJEN, als hij daar bij voegt: »Op die wijze is er voor de »bevordering der algemeene welvaart niets te ho»pen."

De heer NIENHUIJS merkte aan: »dat er zoo door »de aannemers als door de bestrijders der ontwerpen »zoo vele gebreken zijn aangewezen, dat hij tot het »besluit moet komen, dat de meerderheid het gelo»verde werk voor onvolmaakt houdt; *dat het niet »beantwoordt aan het groote doel*, hetwelk de spre»ker meer gelegen vindt in de verbetering van den »toestand des volks, dan wel in de uitbreiding van »staatsburgerlijke regten" (ja, de uitbreiding van staatsburgerlijke regten is meer een *middel* dan een *doel;* een middel namelijk tot vermeerdering van nationaal welzijn). »Vele sprekers," vervolgde de heer NIENHUIJS, »die een aantal bezwaren hebben »geopperd, hebben niettemin verklaard de ontwer»pen te zullen aannemen; *de opsomming der be»zwaren had evenwel eene geheel andere gevolg»trekking doen verwachten;*" van wege *mannen van verstand en karakter*, ja. Ook de onderhavige aanneming kan dus »aan de slechtheid der men»schen" toegeschreven worden.

Of echter de heer NIENHUIJS een genoegzaam bevoegd *staatsman* is om over het meer of min doelmatige van de *personeele* regering des Konings te oordeelen, blijve hier in het midden gelaten. Spreker meent dat het, bij de nu aangenomen wijzigingen, »bijna niet meer kan gezegd worden dat de »Koning met de Staten-Generaal de wetgevende magt »uitmaakt, maar wel de ministers met de Tweede »Kamer." Deze meening is in verschillend opzigt onjuist: Vooreerst blijft er eene Eerste Kamer, met hetzelfde aandeel in de wetgevende magt als de thans afgeschafte had; ten tweede is het de Koning die, naar goeddunken, zijne ministers benoemt en ontslaat. Wat dus de ministers voordragen of toestemmen, geschiedt *met* 's Konings goedvinden; zonder 's Konings bekrachtiging kan buitendien geen ontwerp van wet tot wet worden verheven. De heer NIENHUIJS hadde dus, gelijk men ziet, beter gedaan, door zich niet in zoo hooge politische sfeer te begeven.

De heer STORM laakt teregt de heillooze magtspreuk: »de wetten zijn onschendbaar." Een tweede bezwaar tegen de voorstellen, vindt hij daarin »dat »niet de gronden gelegd zijn tot bezuiniging en ver»eenvoudiging." »De finantiën," meent hij, »zijn »het struikelblok WAAROVER WIJ ZULLEN VALLEN EN »TE GRONDE GAAN." Ja; onvermijdelijk; tenzij een Hercules *weldra* onze Augiasstallen reinige.

De volgende spreker, de heer VOS, een Drenth, was gansch ingenomen met de vrees, dat men vroeger of later Drenthe met eene andere provincie vereenigen mogt.

De heer PASPOORT VAN GRIJPSKERKE neemt alles aan, »om met den tijd mede te gaan." — »Bij de »vele offers, welke op het altaar des vaderlands zijn »gelegd, zal hij, *zoo daartoe nog plaats is*, ook »het zijne voegen." *Zoo daartoe nog plaats is...* bravo! mijnheer PASPOORT. »Niet omdat hij zich »van de nieuwe" (van de *gelapte*, mijnheer PASPOORT) »grondwet meerderen bloei en heil van het »vaderland voorstelt dan thans bestaat; niet als »stelde hij zich voor, dat daardoor de drukkende »lasten der natie zouden worden gelenigd. *Die zich »daarmede vleijen, zullen zich deerlijk bedriegen.*" Ja. Men wachte dus nog wat, alvorens men voor onze hervormende ministers medailles sla. De verdubbelaars zijn het tamelijk eens: dat het tijdelijk ministerie slechts een ministerie van »fictive" bezuiniging is. De beloofde bezuiniging was een nieuw bedrog.

Ook de heer VAN HASSELT, die na den voorgaanden spreker het woord voerde, is van oordeel »dat »de natie veel andere behoeften heeft dan het bezit »van staatsburgerlijke regten. De natie heeft be»hoefte aan een zuinig bestuur, aan vermindering »van lasten, aan vermeerdering van welvaart. Men »ontsla handel en nijverheid van lastige formalitei»ten; men late den handel vrij."

De heer BLOEMAERTS, uit Limburg, verklaart, dat de afscheiding dier provincie van Nederland geenszins door het grootste gedeelte der Limburgers gewenscht wordt; »zoo men aldaar ontevreden is, »dan is dit alleen een gevolg van de hoog opgevoer»de lasten."

De redevoering van den heer DE BRUIJN KOPS kan men overslaan.

De heer KWAK VAN ZWARTEWAAL schijnt eene specialiteit voor waterschappen, dijken en polders.

De heer VAN HOGENDORP schijnt met den grooten GIJSBERT KAREL niets gemeen te hebben dan zijnen naam.

De heer VAN FOREEST onderscheidde zich door zijn laconismus: »hij zal zich voor de ontwerpen verkla»ren, omdat het tot stand te brengen beter is dan »het bestaande." Ziedaar zijne geheele oratie; korter ware wel niet mogelijk.

De heer REAEL wil over het min goede heenstappen. Vrede zij met zijne heenstapping.

Over de redevoering, daarentegen, van den heer ALBARDA mag niet worden heengestapt. Zij is zeer belangrijk, en doet mij wenschen dat bij de aanstaande zamenstelling eener nieuwe Tweede Kamer, de heer ALBARDA niet worde voorbijgegaan. Deze spreker vindt het droevig tafereel, hetwelk de heer CATS van onze finantiëele gesteldheid ophing, nog gevleid. Hij »kan niet toegeven dat de jaarlijksche »inkomsten van Nederland 200 millioenen beloopen »zouden." Hij merkt op »dat de revenuen, naar »het kadaster, in Nederland, slechts 60 millioenen »bedragen, en dat het bedrag aan renten der staats»schuld jaarlijks beloopt ruim 30 millioen; zoodat »de werkelijke inkomsten van den Nederlandschen »grond met de helft zijn bezwaard. *In dien staat »van zaken behooren er niet ligtvaardig nieuwe »lasten op de inkomsten van Nederland te worden »gelegd.* Bij hem bestaat ten minste de vrees dat, »indien dit werkelijk het geval ware, een groot ge»tal landbouwers naar Amerika zouden vertrekken, »die hunne goederen en bezittingen zelfs tot een aan»zienlijk bedrag zouden realiseren. Spreker vraagt »zich af, of deze grondwets-herziening het bewijs »oplevert, dat het programma, door het ministerie »in maart jongstleden gegeven, *ernst* was? Hij ge»looft dat men ten opzigte van bezuiniging en ver»eenvoudiging van den kant van het ministerie, in»gevolge zijn programma, in deze onderwerpen meer »had mogen verwachten. *Er zijn in de ontwerpen »niet die waarborgen opgenomen tegen verspilling »van 's lands gelden, welke hij zoo gaarne had »verlangd.*" Wat wonder! als men denkt aan de uitrusting van Koevorden, waarvan de heer VAN ROIJEN hierboven gewaagde, en »*welke het land »duizenden gekost heeft*", of aan de duizend en eene verkwistingen onzer diplomatie! Wat wonder dat de heer VOET (kogel) en de heer BENTINCK (viool) geene waarborgen tegen zoodanige »geschiedenissen" aanboden!

»Nog altijd zal het mogelijk wezen" — vervolgt de heer ALBARDA — »verschillende ambten en trak»tementen te cumuleren en *onderscheidene betrek»kingen op verschillende plaatsen te gelijk waar »te nemen en zich te doen bezoldigen.*" Dat is: mr. J. M. DE KEMPENAER zal volks-vertegenwoordiger en minister te 's Hage en tevens Rijks-advokaat te Arnhem kunnen blijven, zich doende bezoldigen voor de drie betrekkingen te gader. De baron BENTINCK zal, even als thans, gezant te Brussel en minister van Buitenlandsche Zaken in 's Gravenhage kunnen zijn. Opmerkelijk is het dat geen dier Excellentiën een woord kikte toen de heer ALBARDA hun dit *argumentum ad hominem ministrum* bij hunne verschillende bezoldigingen op te steken gaf. *Dummodo nummos tangam*, dacht elk dier heeren, en de Staatsraad-minister LIGHTEVELDT ook. *Dummodo nummos tangam.*

»Er had" — meende de heer ALBARDA — »een maximum van het bedrag (de *summa summarum*) voor de traktementen moeten worden vastgesteld: *dan kon men zooveel posten te gelijk waarnemen als men verkoos.*" Ach ja! de minister van Buitenlandsche Zaken zou dan niet alleen tevens gezant te Brussel kunnen zijn, maar ook te Parijs, te Londen, te St. Petersburg, te Pekin, te Teheran; mr. DE KEMPENAER zou zoo veel posten kunnen vergaderen als de heer WESTREENEN VAN TIELLAND decoratiën!

De heer ALBARDA had, eindelijk, »veel bezwaar »tegen de voorgedragene bepaling, dat de wetten

»*onsckendbaar* zijn. Dit maakt hem inderdaad hui-»verig voor de toekomst, die wij te gemoet gaan, »vooral na de uitlegging, welke de regering aan die »woorden heeft gegeven. Wat beduidt het, of in de »grondwet worde opgenomen de bepaling, dat de »schuld van den Staat, dat de eigendom der bur-»gers gewaarborgd is, indien men niet vooral daar-»in opneme de bepaling, dat *la charte doit être une »vérité*. BOVENAL moet de grondwet ook worden ge-»eerbiedigd, ook door den gewonen wetgever. Het »gevolg der uitlegging door de regering aan die be-»paling gegeven, zou kunnen zijn, dat de grondwet »zou kunnen worden geschonden, maar de wetten »niet." — Men zal zich wel willen herinneren dat de *Arnhemsche Courant* het heillooze dier bepaling met den meesten klem heeft aangetoond. Men heeft ze nogtans aangenomen en daarmede eene kiem van geweldige revolutie in de nieuwe grondwet gelegd.

De heer MENSO is te zeer bekend dan dat iemand eenige nieuwsgierigheid naar zijne redevoering zou gevoelen.

De heer SWART oreerde hoofdzakelijk over Limburg en deszelfs betrekkingen tot Nederland en den Duitschen Bond.

De heer D'ABLAING VAN GIESSENBURG is van gevoelen dat er behoefte bestaat aan doortastende bezuinigingen, *welke hij in de voordragten niet vindt.*

Alvorens men nu ter stemming overging, hield de tijdelijke minister van justitie, de heer DONKER CURTIUS, nog eene aanbeveling der zoo algemeen ontoereikend gekeurde ontwerpen. Eenige punten slechts dier aanbeveling, wil ik hier met een woord toelichten.

Zijn Exc. »moest het allen, hier tegenwoordig, »ernstig op het hart drukken, hoe zij naderhand »over hunne afkeurende stem zullen denken, wan-»neer zij, eenmaal de vergadering verlaten en met »26 à 30 stemmen verworpen hebbende, *een toestand »zullen doen geboren worden, in welken men niet »meer weten zal aan wien zich te wenden."* Met dit schrikbeeld dwong men menigeen zijne toestemming af. Maar er bestond in het land eene partij van orde en energie tevens, die opregte hervormingen en afdoende bezuinigingen wilde, eene partij in wier midden men mannen van het achtingswaardigst karakter en de meeste kunde telt, — tot die partij had men zich kunnen wenden, ter vervanging van het advokaten-ministerie, 't welk niets dan illusoire hervormingen gaf, 't welk, gedurende zijn bestaan, de gewone geldverspillingen voortgezet hebbende, onwillig was om de zoo *noodige* besparingen in te voeren. Het zou zeker niet mogelijk geweest zijn, *ware het met hervorming en bezuiniging ernst geweest*, bevoegder staatsmannen te vinden dan de advokaten DONKER en DE KEMPENAER, bekwamer diplomaten dan den viool-virtuoos BENTINCK, geschikter artillerist dan dien generaal der Koevordsche kanon-kogels.

»Waarin" vroeg verder de heer DONKER CURTIUS, »zou de bezuiniging, voor zoo ver de *grondwet* be-»treft, moeten bestaan? Men noemde drie onder-»werpen, het inkomen der Kroon, den Raad van »State en de Eerste Kamer. Nopens het eerste zal »Z. Exc. alleen dit zeggen: Als in de grondwet de »civiele lijst des Konings gesteld wordt op de som »thans daarin voorkomende, dan doet het volk niets »meer dan hetgeen het den Koning schuldig is. Dit »is gemakkelijk uit te rekenen. In 1795 werd het »goed van het huis VAN ORANJE geconfiskeerd. Die »goederen leverden een jaarlijksch revenu van »*f* 600,000; dat vertegenwoordigt een kapitaal van »12 millioen. Negentien jaren lang heeft de Staat de »vruchten van dat kapitaal getrokken." — Een oogenblik, mijnheer DONKER, welke Staat? De Bataafsche Republiek, het koningrijk van LODEWIJK NAPOLEON, het Fransche Keizerrijk, waarbij wij in 1810 werden ingelijfd. Maar *waarom* werd het goed van het huis VAN ORANJE geconfiskeerd? Waarom vlood het huis VAN ORANJE? Waarom vertrok WILLEM V naar Engeland toen het Fransche leger in Nederland viel? Waarom moest later, het herstelde Nederland, aan het *huis* VAN ORANJE deszelfs verliezen vergoeden, meer dan aan elk ander huis? Werden aan de ingezetenen de geconfiskeerde twee derden van hunne revenuen teruggegeven? Met welk regt kon het huis VAN ORANJE van het land meer vorderen dan elk ander Nederlandsch huis.

Waarom was het volk aan het beroofde huis VAN ORANJE meer schadevergoeding schuldig dan aan elk ander beroofd Nederlandsch huis?

En wat aangaat het paleis 't welk de tegenwoordige Koning heeft moeten afstaan, »zijn paleis, als »Prins van ORANJE in eigendom bezeten te Brussel, »en de goederen van Tervuren die hij met zijn bloed »gekocht had;" waarom moeten *wij* den Prins van ORANJE schadeloos stellen voor het verlies van zijn paleis te Brussel? aan wien is het verlies van Brussel, van België te wijten? aan de natie of aan de dynastie? Wie regeerde? was het de natie of was het de dynastie?

»De goederen van Tervuren, die hij met zijn bloed ge kocht had" — de Prins VAN ORANJE deed te Waterloo zijn pligt, gelijk eene menigte andere militairen; eene menigte andere militairen werden te Waterloo gewond, even als de Prins van ORANJE, zonder dat zij er *met hun bloed landgoederen kochten.* Als een compliment aan den *Prins* VAN ORANJE, aan den *zoon des Konings*, werden de goederen van Tervuren aan den tegenwoordigen Koning geschonken. Als Prins van ORANJE had hij ze gekregen, als Prins van ORANJE, als *zoon des Konings* verloor hij ze. Wat ging dit *ons* aan?

Correspondentie.

De advertentie van H, (of X?) is nog niet kunnen geplaatst worden, daar de inzender vergeten heeft ons zijn adres op te geven.

— Het stuk uit 's Hertogenbosch moet, uit plaatsgebrek tot het volgend nommer blijven liggen.

Advertentiën.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 18 Oct. 1 El 0 Palm 2 Duim; gew. 2 D. gev. 0 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker[...]